

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Václavem Kočkou-Amortem ve věci

žalobkyně: **X.**, narozená dne X.
bytem X.
zastoupená advokátem Mgr. Ladislavem Rychtářem
sídlem U Hadovky 564/3, 169 00 Praha 6

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 10. 2023, č. j.: OAM-364/ZA-ZA11-P07-2022

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 10. 2023, č. j.: OAM-364/ZA-ZA11-P07-2022, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen nahradit žalobkyni náklady řízení ve výši 8228 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou podanou včas u Městského soudu v Praze se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 10. 2023, č. j.: OAM-364/ZA-ZA11-P07-2022, jímž jí nebyla

Shodu s prvopisem potvrzuje K. T.

udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, (dále jen „zákon o azylu“).

II. Obsah žaloby

2. Žalobkyně v žalobě namítala, že jako pokřtěná členka Svědků Jehovových od roku X. aktivně praktikuje jejich víru. Svědkové Jehovovi jsou v Ruské federaci pronásledováni a označováni za extremisty, protože má žalobkyně strach z obvinění a uvěznění či jiného pronásledování. V Rusku nežije již od roku X. a z Ukrajiny uprchla jen s nejnutnějšími věcmi, proto nemůže doložit dokument o svém křtu. Víru praktikuje dvakrát týdně na X. a třikrát ročně X. Pravidelně čte a studuje náboženskou literaturu, účastní se v rozsahu X. evangelizační činnosti Svědků Jehovových na veřejnosti. Rovněž v době pobytu na Ukrajině se věnovala těmto činnostem, což dokládá fotografiemi přiloženými k žalobě. Stovky případů Svědků Jehovových potvrzují, že každému v Ruské federaci, kdo je jejich členem, hrozí zatčení a trestní stíhání za projevy víry, včetně čtení Bible a náboženských publikací, pokojné účasti na náboženských setkáních a rozhovorech o jejich víře s ostatními. Nejvyšší soud Ruska dne 20. 4. 2017 zlikvidoval Národní administrativní centrum Svědků Jehovových a nařídil okamžité ukončení jejich činnosti a konfiskaci jejich veškerého majetku. Žalobkyně zmínila konkrétní případy odsouzení členů Svědků Jehovových v období let 2019 až 2022 za tzv. extremismus a citovala rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ve věci sp. zn. 4 Azs 56/2018 potvrzující náboženské pronásledování Svědků Jehovových v Rusku. Dále žalobkyně upozornila na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 7. 6. 2022 ve věci *MNO Taganrog a další proti Rusku*, č. 32401/10, v němž se konstatovalo, že kroky ruské vlády odhalily náznaky netolerance vůči náboženským praktikám Svědků Jehovových, jejichž cílem je přinutit je k opuštění své víry a zabránit ostatním, aby se k nim přidali. Cíl spočívající v potlačení náboženských aktivit Svědků Jehovových postihuje práva 175 000 členů, kterým jinak hrozí obvinění z pokračování v činnosti extremistické organizace. Ruský parlament schválil zákony, které vyňaly Rusko z jurisdikce Evropského soudu pro lidská práva, protože ruské úřady nadále zatýkají a vězní Svědky Jehovovy za pokojné projevy víry. Otázkám spojeným s odůvodněným strachem z pronásledování kvůli náboženství se NSS věnoval v rozsudku, sp. zn. 9 Azs 39/2019. Žalovaný neměl zájem na skutečném zjištění skutkového stavu a zaměřil se jen na odůvodnění „objektivní“ neexistence tohoto strachu. Kvůli nedostatečné znalosti českého jazyka se žalobkyně nemohla seznámit s obsahem dokumentů při seznámení se spisem a s obsahem napadeného rozhodnutí při jeho převzetí dne 31. 10. 2023.
3. Navrhla, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného a replika žalobkyně

4. Žalovaný se k žalobě vyjádřil, když po rekapitulaci dosavadního průběhu řízení a žalobních námitek vyslovil s žalobou nesouhlas, neboť nadále neshledává důvody pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Při návratu do Ruské federace žalobkyni nehrozí pronásledování z důvodů rasy, pohlaví, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině ani pro zastávání politických názorů. Údajné obavy z návratu do Ruska jsou účelově uvedenou záminkou, kterou si žalobkyně chce zajistit možnost pobývat nadále na území České republiky. Ač Svědci Jehovovi mohou v Ruské federaci čelit perzekucím, není vzhledem k postavení žalobkyně v rámci této náboženské společnosti přiměřeně pravděpodobné pronásledování ve smyslu ust. § 12 písm. b) zákona o azylu. Podle rozhodnutí ruského Nejvyššího soudu nesmí státní orgány od října 2021 stíhat Svědky Jehovovy jen kvůli individuálnímu nebo kolektivnímu praktikování víry, nýbrž musí existovat také další

důkazy o extremistické činnosti. S ruskými bezpečnostními složkami žalobkyně neměla žádné problémy, posledních X. let v Rusku nežila a svou víru veřejně neprezentovala a nešířila na Ukrajině ani v České republice. Jen stěží by se po návratu do vlasti dostala do hledáčku tamních orgánů. Žalobu navrhl žalovaný zamítnout.

5. Žalobkyně ve své replice sdělila, že Informace OAMP – Svědkové Jehovovi je dva roky starým dokumentem nereflexujícím aktuální faktický stav. Rusko bez ohledu na jakékoli vnitrostátní nebo mezinárodní závazky nadále zatýká a vězní členy Svědků Jehovových za pokojné projevy jejich víry, každý člen stále čelí úplnému zákazu svých náboženských aktivit a riziku trestního stíhání. Žalovaný nezmínil, o jaké rozhodnutí ruského Nejvyššího soudu z roku 2021 má jít.

IV. Obsah správního spisu

6. Ze správního spisu bylo zjištěno, že žalobkyně v poskytnutí údajů k žádosti dne X. uvedla, že je ruské národnosti, není členkou politické strany ani skupiny, nikdy se politicky neangažovala, je X. Ze země původu vycestovala v roce X. na Ukrajinu, kde X., v Rusku naposledy byla X. Do České republiky přicestovala kvůli válce na Ukrajině dne X., trpí X. Odmítli jí vydat vízum pro uprchlíky z Ukrajiny, proto žádá o mezinárodní ochranu, také chce X.
7. Během pohovoru vedeného dne X. žalobkyně dále uvedla, že o mezinárodní ochranu žádá kvůli legalizaci pobytu v České republice. Byla jen rezidentkou, a nikoli občankou Ukrajiny, jako představitelka země agresorů by na Ukrajině nezískala sociální ochranu. V Rusku nemá žádné bydlení, se státními orgány ani bezpečnostními složkami neměla žádné problémy, nicméně jako členka Svědků Jehovových může být pronásledována pro extremismus. Provádí se odposlechy telefonních hovorů Svědků Jehovových, domovní prohlídky u nich a může jim být podstrčena zakázaná literatura. Dopisuje si se dvěma X., dotyčné se bojí domovní prohlídky. Žalobkyni hrozí uvěznění jen za samotný fakt členství, křest podstoupila v roce X., nezískala žádnou funkci v hierarchii Svědků Jehovových. Víru praktikovala i na Ukrajině, v X. se dvakrát týdně účastní setkání pro X., bydlí v jednopokojovém bytě s X.
8. Ve správním spisu jsou obsaženy zprávy o zemi původu, konkrétně Informace OAMP, Svědkové Jehovovi, Demografie, historická situace, zákaz v dubnu 2017 a současné postavení, ze dne 10. 5. 2022; Informace OAMP, Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí, Zacházení ze strany státních úřadů a monitoring sociálních sítí, ze dne 31. 10. 2022; Ruská federace, Informace MZV ČR ze dne 24. 1. 2023, Návraty občanů Ruské federace do vlasti; Ruská federace, Informace OAMP, Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, ze dne 8. 3. 2023.
9. Dne 21. 9. 2023 se žalobkyně dostavila k seznámení s podklady rozhodnutí a nechtěla navrhnout jejich doplnění. Uvedla, že X., takže se po konci války nemůže na Ukrajinu vrátit. V Rusku by byla pronásledována kvůli své víře. S osobou z Ruska, s níž byla v kontaktu, již X. není ve spojení, u dotyčné X. Seznámení s podklady proběhlo za přítomnosti tlumočníka do ruského jazyka.
10. Následně vydal žalovaný žalobou napadené rozhodnutí ze dne 5. 10. 2023. Předání rozhodnutí žalobkyni proběhlo za přítomnosti tlumočníka do ruského jazyka.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

11. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů ve smyslu ustanovení § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
12. Soud ve věci rozhodl bez jednání, protože postupoval dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.
13. Podle ust. § 2 odst. 4 zákona o azylu *pronásledováním se rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.*
14. Podle ust. § 2 odst. 5 zákona o azylu *ochranou před pronásledováním nebo vážnou újmu se rozumí zejména přiměřené kroky příslušných státních orgánů, strany nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území, směřující k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy zejména zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo vážnou újmu, za předpokladu, že je taková ochrana účinná, není pouze přechodná a cizinec k ní má přístup.*
15. Podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu *azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*
16. Podle ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu *doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*
17. Podle ust. § 14a odst. 2 zákona o azylu *za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje*
 - a) *trest smrti nebo poprava,*
 - b) *mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, nebo*
 - c) *vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu.*
18. Z Informace OAMP, Svědkové Jehovovi, Demografie, historická situace, zákaz v dubnu 2017 a současné postavení, ze dne 10. 5. 2022, soud zjistil, že zákon umožňuje ruským úřadům zakázat aktivity náboženských skupin kvůli narušení veřejného pořádku či extremistickým aktivitám. Od roku 2004, kdy moskevský soud zakázal působení Svědků Jehovových v Moskvě, se v zemi rozšířily nálady proti této náboženské skupině, načež od

roku 2009 postupovaly úřady spíše regionálně včetně místních zákazů. V dubnu 2017 ruský Nejvyšší soud zakázal Svědky Jehovovy na celém území Ruské federace, náboženská skupina byla označena za extremistickou a byla nařízena konfiskace jejího majetku státem. Ukončila se činnost všech 395 poboček a po zákazu hrozily osobám zapojeným do organizace Svědků Jehovových nebo do jejich aktivit pokuta do 600 tisíc rublů, případně odnětí svobody v délce 6 až 10 let. V srpnu 2017 byla zakázána Bible Svědků Jehovových. V říjnu 2021 ruský Nejvyšší soud rozhodl, že orgány nesmějí stíhat stoupence pouze kvůli individuálnímu nebo kolektivnímu praktikování víry a zavedl požadavek dalších důkazů o extremistické činnosti. Jde-li o aktuální situaci, podle více zdrojů se členové Svědků Jehovových vystavovali hrozbě kriminalizace, pokud veřejně vyjadřovali nebo prezentovali svoji víru. Ruské úřady postupovaly proti nabízení literatury nebo aktivnímu oslovování osob členy Svědků Jehovových. V některých případech se objevila podezření ze špatného zacházení nebo obvinění z mučení bezpečnostními složkami během domovních prohlídek, následného vyšetřování nebo odnětí svobody. Vůči části Svědků Jehovových byly uplatňovány správní tresty za tzv. nepovolené misionářské aktivity. Ruské úřady nahodile pokutovaly nebo přímo stíhaly náboženské skupiny za setkávání, včetně setkávání v soukromých prostorách. Objevily se případy kriminalizace i za náboženskou činnost v online prostoru. K září 2021 bylo až 400 členů Svědků Jehovových zařazeno na seznam extremistů a teroristů.

19. Žalovaný v napadeném rozhodnutí odůvodnil neexistenci důvodných obav žalobkyně z trestního stíhání kvůli jejím náboženským aktivitám tím způsobem, že je pouze řadovou členkou Svědků Jehovových bez jakékoli funkce či postavení, v rámci své činnosti se pouze účastní osobních či online setkání příslušníků církve. V rámci Ruska je v přímém kontaktu jen se dvěma X. písemnou formou, svou víru nikde veřejně neprezentovala a nešířila ani během pobytu na Ukrajině a v České republice. Není důvod předpokládat, že by se na této její aktivitě po X. letech od křtu a provozování víry mělo něco změnit při návratu do vlasti. V privátním praktikování víry jí nic nebrání, v Rusku neměla problémy s tamními orgány ani bezpečnostními složkami, posledních X. let tam nežila, pročez není důvod se domnívat, že by se kvůli víře dostala do hledáčku příslušných orgánů, čelila sankcím či dokonce pronásledování. Tvzení žalobkyně, že všichni členové Svědků Jehovových žijící v Rusku jsou na nějakém seznamu a čelí domovním prohlídkám a trestním stíháním za extremismus, jsou dle žalovaného účelově vygradovaná. Sama žalobkyně přitom toto tvrzení popřela, když vyloučila vedení své osoby na takovém seznamu.
20. Žalobkyně přitom tvrdila, že je aktivní členkou Svědků Jehovových již od pokřtění v roce X. Víru praktikuje dvakrát týdně na X. a třikrát ročně X. Pravidelně čte a studuje náboženskou literaturu, účastní se v rozsahu X. evangelizační činnosti Svědků Jehovových na veřejnosti. Rovněž v době pobytu na Ukrajině se věnovala těmto činnostem a chodila na pravidelná setkávání, která se vzhledem k pandemii Covidu přesunula do online prostoru. Jelikož jsou v Rusku Svědci Jehovovi prohlášeni za extremisty, může být pronásledována, trestně stíhána a uvězněna. Trestní stíhání hrozí již jen za samotné členství. V Rusku nemá žalobkyně bydliště ani žádnou registrovanou adresu, musela by proto bydlet u svých známých, kteří patří k aktivním členům této náboženské skupiny a jsou X. Dvě X., s nimiž si dopisuje X., se obávají provádění domovní prohlídky. Pokud se týče její pozice v církvi, dle žalobkyně u Svědků Jehovových neexistují žádné funkce, neboť všichni členové si jsou rovni.
21. V řízeních ve věci mezinárodní ochrany hraje mimořádně důležitou roli věrohodná výpověď žadatele a v tomto kontextu i jeho vlastní celková věrohodnost. K významu

věrohodné výpovědi žadatele lze odkázat kupř. na rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008–70, publikovaný pod č. 1749/2009 Sb. NSS, či na rozsudek NSS ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004–57, v němž se uvádí, že „není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují“. Taktéž lze připomenout, že řízení o mezinárodní ochraně je řízením specifickým tím, že je v něm často nutno rozhodovat za situace důkazní nouze (vizte rozsudky NSS ze dne 26. 2. 2008, č. j. 2 Azs 100/2007–64; ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003–89; a ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007–63), když nesprávné rozhodnutí má pro žadatele obzvláště závažné důsledky. Těmto specifickým řízením o mezinárodní ochraně odpovídá i standard a rozložení důkazního břemene, jež jsou vychýleny ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu.

22. V rozsudku ze dne 24. 8. 2017, č. j. 1 Azs 227/2017–33, NSS připomněl, že „řízení o mezinárodní ochraně je specifické prospektivním rozhodováním, což znamená, že se posuzuje riziko hrozící žadateli v budoucnu. Pouhá skutečnost, že tedy stěžovatel dosud nebyl násilí (...) podroben, neznámá, že mu takové nebezpečí nehrozí.“ V rozsudku ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Azs 162/2018–47, pak NSS uvedl, že „přezkum udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu je postaven na potencialitě pronásledování v budoucnu po případném návratu žadatele do země původu, jedná se tedy, obdobně jako u posuzování skutečného nebezpečí vážné újmy pro účely doplňkové ochrany, o prospektivní rozhodování (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 47/2007–60, či ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008–83). Samotné ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu pracuje s pojmem strachu jako subjektivním prvkem a odůvodněností strachu z pronásledování jako objektivním prvkem, nestanoví však podmínku faktického pronásledování v minulosti. Je zkoumána možnost budoucího pronásledování, přičemž je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti, což znamená, že tato možnost musí být reálná, nikoliv pouze hypotetická.“ Právě zmíněný standard přiměřené pravděpodobnosti budoucího pronásledování vymezil NSS v rozsudku ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006–82: „Přiměřená pravděpodobnost nežádoucího důsledku návratu do země původu je dána tehdy, bývá-li tento důsledek v případech obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý. Neznámá to, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, musí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane (tzn., že test ‚přiměřené pravděpodobnosti‘ představuje nižší důkazní standard než v civilních věcech) [tím méně to znamená, že v případě návratu do země původu musí být nastání nežádoucího důsledku prakticky jisté (tzn., že test ‚přiměřené pravděpodobnosti‘ představuje a fortiori i nižší důkazní standard než standard ‚nade vší pochybnost‘ v trestních věcech)], nýbrž to, že k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek hrozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a ne jako s jevem výjimečným.“
23. Pokud jde o pronásledování z důvodu náboženství, NSS v rozsudku ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019–77, publikovaném pod č. 3924/2019 Sb. NSS, konstatoval, že „odůvodněný strach z pronásledování z důvodu náboženství ve smyslu § 12 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, může být shledán i v případě příslušníka určitého náboženského společenství, který v minulosti nebyl vystaven žádnému konkrétnímu aktu pronásledování, pokud bude v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že už z důvodu jeho členství je přiměřeně pravděpodobné, že by pronásledování z tohoto důvodu byl v budoucnu vystaven. Takovou přiměřenou pravděpodobnost pronásledování lze shledat i v důsledku kriminalizace členství v daném náboženském společenství, přičemž rozhodující je zejména pravděpodobnost stíhání takové skutkové podstaty v praxi země původu žadatele o mezinárodní ochranu.“

Žalovaný se neměl zastavit ve svých úvahách pouze na jednoduchém závěru, že žalobkyně v minulosti nebyla vystavena konkrétnímu aktu pronásledování, nýbrž měl zvážit i možnost, zda již z důvodu svého členství v církvi není „přiměřeně pravděpodobné“, že takovému pronásledování vystavena bude. Žalobkyně totiž popisovala svou aktivní činnost v rámci Svědků Jehovových na Ukrajině i v České republice, a to prostřednictvím studia náboženské literatury, návštěv X., jakož i (stručně předestřenými) evangelizačními aktivitami. Rovněž vysvětlila, že náboženská organizace Svědků Jehovových nepočítá s klasickou hierarchickou strukturou se stupňovaným rozlišováním řadových členů a vedoucích činitelů.

24. Samotná skutečnost, že by se takovému pronásledování mohl člen církve vyhnout tím, že se mu pomocí tajných obřadů či privátního vyznávání podaří příslušnost k církvi utajit před státními orgány země původu, nedostačuje k závěru, že oprávněný strach z pronásledování neměl. NSS v právní větě k rozsudku ze dne 29. 5. 2014, č. j. 5 Azs 2/2013-26, publikovaném pod č. 3085/2014 Sb. NSS, uvedl: „*V souladu s rozsudkem Soudního dvora EU ze dne 5. 9. 2012, Y a Z, C-71/11 a C-99/11, nelze po žadateli o udělení mezinárodní ochrany požadovat, aby předešel svému pronásledování v zemi původu tím, že se vzdá veřejných projevů své víry [čl. 2 písm. c) Směrnice Rady 2004/83/ES].*“ Směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. 4. 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany, již sice byla zrušena směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany, nicméně citovaný judikát lze vzhledem k obsahu novější směrnice plně aplikovat na případ žalobkyně.
25. Je třeba připomenout, že za pronásledování se ve smyslu ust. § 2 odst. 8 ve spojení s ust. § 12 zákona o azylu považuje závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování. Nejedná se tedy jen o hrozbu trestu smrti nebo mučení, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání, tedy o příkoří, která dosahují rovněž intenzity vážné újmy, ale i např. o případné uvěznění, diskriminační trestní stíhání apod., tedy závažná porušení lidských práv související v daném případě s náboženským vyznáním. Právě v tomto kontextu bude třeba v případě závěru o věrohodnosti tvrzení žalobkyně stran její činnosti u Svědků Jehovových relevantní důkazy, a to především adresné, věrohodné a aktualizované informace o zemi původu, pečlivě znovu vyhodnotit.
26. V případě žalobkyně je též třeba posoudit všechny její tvrzené důvody ve vzájemné souvislosti; kromě náboženské příslušnosti jde především o návrat po dlouhodobém pobytu na Ukrajině. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 8. 2022, č. j. 5 Azs 153/2020-74, uvedl, že „*restrikce, kterým žadatel o mezinárodní ochranu byl a do budoucna může být v zemi svého původu vystaven, nelze hodnotit izolovaně, bez ohledu na další možná příkoří, kterým může čelit. Za pronásledování se totiž dle citovaného čl. 9 odst. 1 písm. b) kvalifikační směrnice považuje i tzv. pronásledování na kumulativním základě, tedy vícero opatření vůči žadateli, jež by sama o sobě intenzity pronásledování nedosahovala, působí tak ovšem ve svém souběhu (srov. např. rozsudky zdejšího soudu ze dne 22. 5. 2009, č. j. 5 Azs 7/2009-98, publ. pod č. 1913/2009 Sb. NSS, a ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS).*“ Bylo proto třeba posoudit mj., zda a jak by její dlouhodobý pobyt na Ukrajině mohl přispět

k jejímu pronásledování z náboženských důvodů, tj. zda by nemohlo jít o tzv. pronásledování na kumulativním základě.

27. Teprve v situaci, pokud by žalovaný důvodnost obav z pronásledování kvůli žalobkyní vyznávanému náboženství (včetně možného pronásledování na kumulativním základě) i z jiných důvodů (zejména skutečnost, že by byla žalobkyně navracena do země původu po jejím delším pobytu v zahraničí, kde X., či že usiluje o X.) vyloučil, a tedy by dospěl k závěru, že žalobkyně nemá nárok na udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu, byly by namísto úvahy hodnotící žádost žalobkyně z hlediska udělení doplňkové ochrany (tj. skutečné nebezpečí vážné újmy podle ust. § 14a odst. 2 zákona o azylu v případě navrácení žalobkyně do země původu).
28. Nedůvodné shledal soud námitky související se seznámením s podklady a předáním rozhodnutí, neboť u obou úkonů byl přítomen tlumočnický do ruského jazyka. V průběhu úkonů mohlo být žalobkyni přetlumočeno vše nezbytné; žalovaný v daném ohledu nikterak nepochybil.
29. Soud tudíž dospěl s ohledem na výše uvedené k závěru, že skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve spisu (ust. § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.). Z uvedeného důvodu soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.
30. Ohledně důvodných žalobních námitek bude v novém řízení třeba, aby se žalovaný na základě aktuálních a adresných podkladů zabýval hrozbou pronásledování žalobkyně ze strany ruských státních orgánů a bezpečnostních složek kvůli příslušnosti ke Svědkům Jehovovým, a to s důrazem na její aktivní činnost na Ukrajině a v České republice, k čemuž si od žalobkyně vyžádá specifikaci údajů o její činnosti. Zároveň bude respektovat závěry ustálené judikatury NSS, podle níž je rozhodné ohrožení do budoucna a požadavek na skrývání projevů víry za účelem vyhnutí se pronásledování není přípustný. Případně posoudí též možnost pronásledování na kumulativním základě v kontextu jejího dlouhodobého pobytu na Ukrajině. Důvodnost obav bude nutné posoudit vzhledem k reálné situaci, nikoliv formálně dle textu právních předpisů a znění některé judikatury ruských orgánů. Přitom dosud shromážděné podklady možnému pronásledování z náboženských důvodů nasvědčují; členové Svědků Jehovových jsou mj. nuceni provozovat své aktivity v soukromí, ani to však není bezpečné, ke stíhání dochází i za setkávání v soukromých bytech a online prostoru, relativně menší podíl stíhaných vzhledem k celkovému počtu členů náboženské menšiny pak dle podkladů vyplývá spíše ze skrývání aktivit než nízké míry represe ze strany státu.
31. Podle ustanovení § 78 odst. 5 s.ř.s. je žalovaný vysloveným právním názorem Městského soudu v Praze vázán.
32. O nákladech řízení soud rozhodl dle ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s.; žalobkyně byla ve věci samé úspěšná, proto jí přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Náklady vynaložené žalobkyní v daném řízení představují náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za 2 úkony právní služby po 3 100 Kč, tedy celkem 6 200 Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, tj. převzetí zastoupení a písemné podání k soudu – žaloba; naopak stručnou repliku soud jako zvláštní úkon nehodnotil, jelikož nad rámec žalobních tvrzení nepřináší novou relevantní argumentaci) a náhradě hotových výdajů po 300 Kč za jeden úkon, celkem 600 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky), a dle § 57 odst. 2 s.ř.s. náhradu DPH

v sazbě 21 % ve výši 1428 Kč. Celková výše nákladů řízení žalobkyně tedy činí částku 8 228 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 7. května 2024

JUDr. Václav Kočka-Amort, v. r.
samosoudce